

Warunkowość w kampanii 2025 r.

Departament Płatności Bezpośrednich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warunkowość

Warunkowość - podstawowy, obowiązkowy element Zielonej Architektury

- **Obowiązuje ok. 1,2 mln rolników na powierzchni ok. 14 mln ha UR, z tym że gospodarstwa do 10 ha UR są zwolnione z kontroli i sankcji z tytułu warunkowości**
- Normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – normy GAEC
- Podstawowe wymogi w zakresie zarządzania – wymogi SMR
- Uzależnia otrzymanie pełnego wsparcia od zapewnienia przez beneficjentów zgodności z podstawowymi normami dotyczącymi środowiska, zmiany klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt
- Nieprzestrzeganie norm i wymogów skutkuje, co do zasady, 3% zmniejszeniem płatności
- Baza do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych, dobrowolnych działań takich jak: ekoschematy, działania rolno-środowiskowo-klimatyczne i inne

Rozporządzenie (UE) 2024/1468 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzeń w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar.

W rezultacie zabiegów podjętych m.in. przez Polskę, od 2024 r. Komisja Europejska zmieniła te zasady warunkowości, które mogły wpływać na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów, tj.:

Efekt negocjacji

Nie ma obowiązku ugorowania 4% GO, o ile p. cz. jeszcze w 2024 r., a najpóźniej w 2025 r. ustanowiło odpowiedni ekoschemat:
Grunty wyłączone z produkcji.

Możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem – tzw. norma GAEC 7. Od 2024 r. rolnicy mogą stosować - albo dywersyfikację upraw, albo zmianowanie.

Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej - GAEC 6 wprowadzono termin utrzymania okrywy glebowej od dnia zbioru do dnia 15 października, z możliwą przerwą na wykonanie zabiegów agrotechnicznych przed siewem roślin ozimych, trwającą nie dłużej niż 4 tygodnie.

Ważne! Gospodarstwa do 10 ha UR (73% gospodarstw w kraju) nie podlegają kontroli i sankcjom związanym z realizacją warunkowości.

Warunkowość – normy GAEC (1)

GAEC 1 Utrzymywanie TUZ w oparciu o stosunek powierzchni TUZ do powierzchni UR na poziomie krajowym.

Wskaźnik ten nie może zmniejszyć się o więcej niż 5% w porównaniu z rokiem referencyjnym 2018. Wskaźnik referencyjny za 2018 r. wynosił 18,33%.

Od 2025 r. GAEC 2 Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych. Aby zapewnić właściwą ochronę gleb o największych zasobach węgla, normą GAEC 2 objęto gleby organiczne: (i) **o zawartości materii organicznej co najmniej 40% suchej masy gleby** (ii) **w warstwie o miąższości nie mniejszej niż 40 cm.** Powierzchnia pod GAEC 2 – ok. 399,9 tys. ha.

Na wyznaczonych torfowiskach i obszarach podmokłych, **użytkowanych rolniczo**, rolnicy będą zobowiązani do przestrzegania określonych wymogów. W przypadku, gdy torfowiska i obszary podmokłe stanowią:

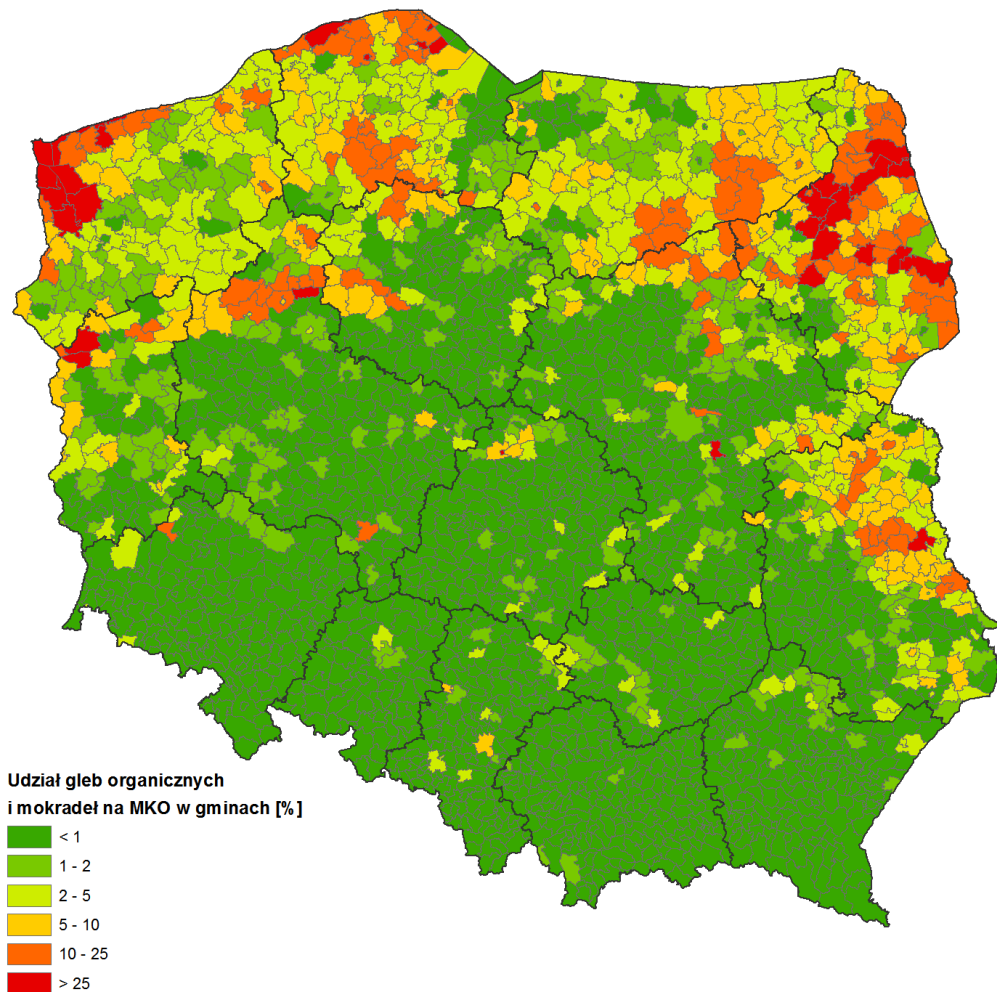
- **trwałe użytki zielone:**
 - nie przekształca się ich i nie zaoruje, z wyłączeniem możliwości wykonania zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata;
 - nie wydobywa się z nich torfu;
 - nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu;
- **grunty orne:**
 - nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu;
 - nie zaoruje się ich, z wyłączeniem możliwości płytkiej uprawy gleby do głębokości 15 cm;
 - nie wydobywa się z nich torfu.

Warunkowość – normy GAEC (2)

Rolnicy, w gospodarstwach których zostały wyznaczone obszary podlegające ochronie w ramach normy GAEC 2 znajdą stosowne informacje:

- ✓ w aplikacji eWniosekPlus;
- ✓ na stronie <https://gaec2.iung.pl>

Warunkowość – normy GAEC (3)

GAEC 3 Zakaz wypalania użytków rolnych.

Obowiązuje całkowity zakaz wypalania UR, dopuszcza się jedynie punktowe wypalanie roślin, ich części lub resztek poźniwnych z uwagi na zdrowie roślin lub po zaleceniu Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa

GAEC 4 Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych.

Zakaz stosowania wszystkich nawozów, środków ochrony roślin oraz innych substancji zawierających związki lub związki azotu wykorzystywanych rolniczo w celu zwiększenia wzrostu roślinności na UR w odległości do 3 m od wód powierzchniowych.

GAEC 5 Zarządzanie orką przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu dla GO położonych na stokach > 14%.

Na tych gruntach nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku i nie utrzymuje się ich jako ugór czarny w okresie jesienno-zimowym.

Warunkowość – normy GAEC (4)

GAEC 6 Minimalna pokrywa glebowa w najwrażliwszych okresach.

- Na powierzchni co najmniej 80% GO utrzymuje się okrywę ochronną gleby **od dnia zbioru uprawy w plonie głównym do dnia 15 października**.
- Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (trawy na gruntach ornych, międzyplony, wsiewki, rośliny bobowate drobnonasienne oraz ich mieszanki z trawami, uprawy główne znajdujące się do 15 października na polu), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi oraz samosiewami zebranej uprawy, mulczem.
- W okresie od dnia zbioru plonu głównego **do dnia 15 października dopuszcza się niezbędną przerwę na wykonanie zabiegów agrotechnicznych ze względu na wysiew roślin ozimych lub międzyplonów** (nie dłuższą jednak niż 4 tygodnie).

W uprawach trwałych (sady - drzewa owocowe) utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego kolejnego roku.

Warunkowość – normy GAEC (5)

GAEC 7 Zmianowanie lub dywersyfikacja upraw na GO.

- *wyłączenie gospodarstw do 10 ha GO.*

Umożliwienie rolnikom wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem.

W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni:

- (i) od 10 do 30 ha GO wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75% w strukturze zasiewów;
- (ii) powyżej 30 ha GO wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95% w strukturze zasiewów.

W przypadku wyboru zmianowania upraw:

- ✓ na powierzchni co najmniej 40% GO w gospodarstwie jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim;
- ✓ na wszystkich GO, taka sama uprawa w plonie głównym nie jest prowadzona dłużej niż 3 lata.

Warunkowość – normy GAEC ⁽⁶⁾

GAEC 8 Zachowanie elementów krajobrazu oraz zakaz przycinania drzew i żywopłotów w okresie lęgowym ptaków.

- **Zachowanie elementów krajobrazu:** (i) drzew będących pomnikami przyrody; (ii) rowów, których szerokość nie przekracza 2 m; (iii) oczek wodnych o powierzchni mniejszej niż 100 m².
- **Zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych** w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca, z wyłączeniem: (i) wierzb, (ii) drzew owocowych, (iii) gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajnik o krótkiej rotacji.

GAEC 9 Zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ wyznaczonych jako wrażliwe pod względem środowiskowym (cenne) na obszarach Natura 2000

- ✓ powierzchnia pod GAEC 9 – ok. 400 tys. ha.

Warunkowość – SMR

Obowiązujące w Polsce wymogi podstawowe w zakresie zarządzania odnoszą się do ochrony środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia roślin oraz dobrostanu zwierząt.

Wykaz wymogów SMR:

SMR 1 - Ramowa Dyrektywa Wodna - wymogi dotyczące kontroli pozwoleń wodnoprawnych

SMR 2 - Dyrektywa Azotanowa - ochrona wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego- realizacja wymogów określonych w Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, np. w zakresie przechowywania nawozów naturalnych, wykorzystania nawozów w pobliżu wód, okresów, terminów i warunków nawożenia

SMR 3 - Ochrona dzikiego ptactwa – dotyczy gospodarstw położonych na obszarze NATURA 2000

SMR 4 - Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory– dotyczy gospodarstw położonych na obszarze NATURA 2000

SMR 5 - Bezpieczeństwo żywności i pasz – wymogi dot. m.in. zasad przechowywania żywności i pasz, prowadzenia dokumentacji

SMR 6 - Zdrowie zwierząt – wymogi dot. m.in. zakazu stosowania i podawania zwierzętom związków o działaniu hormonalnym

SMR 7 - Zdrowotność roślin – wymogi dot. w szczególności stosowania środków ochrony roślin

SMR 8 - Zrównoważone stosowanie pestycydów – wymogi dot. zrównoważonego stosowania pestycydów

SMR 9 - Dobrostan cieląt – wymogi dot. m.in. warunków utrzymywania cieląt

SMR 10 - Dobrostan świń – wymogi dot. m.in. warunków utrzymywania świń

SMR 11 - Dobrostan zwierząt hodowlanych – wymogi dot. m.in. opieki nad zwierzętami